

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับวัคซีนป้องกัน โควิด-19 ของประชาชน:

การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริยกุล รัชกุล¹, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.วิภาดา แสงนิมิตชัยกุล²

^{1,2}คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail: pregamol@nurse.tu.ac.th

วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19

เป็นวัคซีนใหม่ที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อช่วยลดการแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการรับวัคซีน แต่ในขณะเดียวกันยังมีประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ยอมรับวัคซีน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ของประชาชนโดยใช้กระบวนการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ จากฐานข้อมูลทางวิชาการที่มีการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ ในปี ค.ศ. 2020-2021

กำหนดคำสืบค้นตาม PICO และประเมินระดับความน่าเชื่อถือของงานวิจัยตาม Joanna Briggs Institute ได้งานวิจัยทั้งสิ้น 94 เรื่อง แบ่งเป็นระดับ

- Level 2.c การวิจัยกึ่งทดลอง 1 เรื่อง
- Level 3.c การศึกษาแบบมีกลุ่มเปรียบเทียบ 1 เรื่อง
- Level 4.a การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ 2 เรื่อง
- Level 4.b การสำรวจภาคตัดขวาง 87 เรื่อง
- Level 5.b ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 เรื่อง

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ประชาชนประเทศทางแถบเอเชียมีการยอมรับวัคซีนมากกว่าประเทศในแถบยุโรปและแอฟริกาเหนือ ส่วนปัจจัยในการยอมรับ หรือปฏิเสธหรือทำให้เกิดความลังเล แบ่งออกเป็นปัจจัยต่างๆ ดังนี้

- ➡ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ประกันสุขภาพ อาชีพ การมีเด็กในครอบครัว ที่อยู่อาศัยในพื้นที่เสี่ยง อาศัยในเขตชนบท การมีโรคประจำตัว และการได้รับวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ประจำปี
- ➡ 2. ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับวัคซีน ได้แก่ ทัศนคติต่อวัคซีน การรับรู้ประโยชน์ของวัคซีนและประสิทธิภาพของวัคซีน การรับรู้ความเสี่ยงต่ออันตรายของวัคซีน ความไม่ไว้วางใจในวัคซีน
- ➡ 3. ปัจจัยการรับรู้ต่อภาวะสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยงของการติดโรคโควิด-19 การรับรู้ความรุนแรงเมื่อเป็นโรค ความมั่นใจในตนเองที่จะไม่เกิดผลข้างเคียงหลังได้รับวัคซีน
- ➡ 4. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลจากบุคลากรทางการแพทย์ อิทธิพลจากเพื่อนและบุคคลในครอบครัว การเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ การรับรู้ข้อมูลวัคซีนที่ไม่สอดคล้องกัน ความเชื่อมั่นในระบบบริการสุขภาพ ความเชื่อมั่นในนโยบายภาครัฐ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยดังกล่าวอาจใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรับวัคซีนได้ตามเป้าหมายในการสร้างภูมิคุ้มกันหมู่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19